

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/6036,Wystawa-Samarytanie-z-Markowej-Ulmowie-Polacy-zamordowani-przez-Niemcow-za-pomoc.html>
20.03.2026, 09:08

Wystawa „Samarytanie z Markowej. Ulmowie – Polacy zamordowani przez Niemców za pomoc Żydom” – Monachium, 11-13 lutego 2011

11.02.2011

11 lutego w monachijskim kościele Świętego Józefa odbył się, z udziałem p.o. Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dra Franciszka Gryciuka, wernisaż wystawy „Samarytanie z Markowej. Ulmowie – Polacy zamordowani przez Niemców za pomoc Żydom”. Wystawa została przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej, Centralną Bibliotekę Rolniczą, Narodowe Centrum Kultury i Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego. Można ją zwiedzać w dniach 11-13 lutego 2011 r.

Podczas II wojny światowej, 24 marca 1944 r., niemiecka żandarmeria rozstrzelała polską rodzinę Ulmów oraz ukrywających się u nich Żydów z rodzin Szallów i Goldmanów.

Józef i Wiktoria Ulmowie mieszkali w Markowej, wiosce oddalonej ok. 300 km. od Warszawy. Józef, poza uprawą pola, zajmował się fotografią, ogrodnictwem, hodowlą jedwabników, konstruowaniem urządzeń mechanicznych, a także działalnością społeczną w ruchu młodzieżowym i spółdzielczym. Wiktoria opiekowała się domem i dziećmi: Stasią, Basią, Władziem, Franusiem, Antosiem, Marysią.

Gdy wybuchła II wojna światowa, okazało się, że w pierwszej kolejności niemieccy naziści zamierzali wymordować całą społeczność żydowską. Większość z nich zginęła w obozach zagłady w 1942 r. Zachowania Polaków wobec Zagłady nie były jednolite. Można jednak stwierdzić, że dzięki pomocy Podziemnego Państwa Polskiego, księży i zakonów katolickich oraz zwykłych obywateli uratowano kilkadziesiąt tysięcy Żydów.

W Markowej duża część miejscowej społeczności żydowskiej została zamordowana na miejscu. Niektórzy uciekli i schronili się u chłopów. W sześciu chatach ukrywało się 25 Żydów. Dwie rodziny – Szallów i Goldmanów – zostały przyjęte przez Ulmów. Było to wielkie bohaterstwo. W okupowanej Polsce, w odróżnieniu od terenów zachodniej Europy, za każdą pomoc Żydowi groziła kara śmierci.

Karna ekspedycja niemieckiej żandarmerii pojawiła się w Markowej 24 marca 1944 r. Wszyscy domownicy, w tym ukrywani Żydzi zostali rozstrzelani.

W 1995 r. Józefa i Wiktorię zaliczono do grona Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. W 2003 r. Kościół katolicki rozpoczął proces beatyfikacyjny rodziny Ulmów. W 2004 r. odsłonięto pomnik. Trwają prace nad budową w Markowej Muzeum poświęconego Polakom Ratującym Żydów.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Einladung

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Das Institut des nationalen Gedenkens
und
die Polnische Katholische Mission München

laden ein

zur Eröffnung der Ausstellung
**„Samariter von Markowa.
Die Familie Ulm – Polen,
die wegen Hilfe für Juden von deutschen
Kriegsverbrechern ermordet wurden“**

11. Februar 2011, um 18.00 Uhr

St. Josephkirche, München-Schwabing, Josephsplatz 1

www.ipn.gov.pl
www.zyciezazycie.pl